

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIB-163/11-B

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola, Brno, Štolcova 16
Sídlo:	Štolcova 16, 618 00 Brno
IČ:	62 157 299
Identifikátor:	600 025 039
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Tomášem Musilem, ředitelem školy
Zřizovatel:	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti:	Štolcova 16, Brno
Termín inspekční činnosti:	22. - 24. únor 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou speciální podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále „RVP ZŠS“) podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále „ŠVP ZŠS“) a jeho souladu s právními předpisy a RVP ZŠS podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Aktuální stav školy

Základní škola Brno, Štolcova (dále „škola“) ve školním roce 2010/2011 vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), přípravného stupně základní školy speciální (dále „PS ZŠS“)

školní družiny, speciálně pedagogického centra (dále „SPC“) a školní jídelny - výdejny. V 7 třídách vzdělává celkem 40 žáků s poruchou autistického spektra (dále „PAS“), z nich 15 v kombinaci se středním (dále „SMP“) a 8 s těžkým (dále „TMP“) mentálním postižením. Ve všech třídách jsou společně vyučováni žáci z více ročníků. Složení vychází z nároků na odpovídající zajištění vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků a respektování jejich specifických projevů. Výuka 3 žáků probíhala podle Školního vzdělávacího programu pro obor vzdělávání základní škola speciální *Cesta* (dále „ŠVP ZŠS“). V souladu s dobíhajícím *Vzdělávacím programem pomocné školy* č.j. 24 035/97-22 bylo vzděláváno 17 žáků, z nich 2 s lehkým mentálním postižením na základě doporučení odborného poradenského zařízení. Výuka 7 žáků byla realizována podle dobíhajícího *Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy* č.j. 15 988/2003-24. Všichni žáci mají zpracovaný individuální vzdělávací plán (dále „IVP“). Vzdělávání ve škole zabezpečuje 19 učitelů, 9 vychovatelů a 8 asistentů pedagoga. O bezproblémový provoz školy se stará 7 provozních zaměstnanců.

Škola pro svoji činnost využívá starší pronajatou budovu, která není zcela bezbariérová. Majitel provádí pouze její základní údržbu, proto působí poměrně zchátralým dojmem. Z dlouhodobého hlediska není z důvodu nákladů spojených s nájmem jasné, zda v ní škola zůstane. Výhodou pro žáky a rodiče je, že se nachází v dobře dostupné, klidné části města a pro vzdělávání i relaxaci žáků může využívat přiléhající zahradu.

Od poslední inspekční činnosti v roce 2001 došlo v činnosti školy k zásadním změnám. Postupně měnila složení tříd a profilovala se jako tzv. *Autistická škola*. V září roku 2004 vzniklo jako její součást první oficiální SPC v České republice, které je zaměřené výlučně na problematiku žáků s PAS a stará se o klienty z Jihomoravského kraje. Škola se tak stala největším subjektem v České republice zajišťujícím komplexní péči o žáky s autismem. Aktivně se zapojila do *Evropských sociálních fondů* projekty *Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti práce se žáky s autismem* a *Odstraňování bariér pro vzdělávání žáků s autismem – metodická podpora pedagogů a rodičů*. Pedagogičtí pracovníci školy i SPC jejich prostřednictvím předávají svoje zkušenosti se vzděláváním žáků s PAS pedagogům, rodičům i veřejnosti.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

O možnostech vzdělávání žáků s PAS, své nabídce a o podmínkách jejich přijímání informuje škola vyčerpávajícím způsobem. Využívá k tomu velmi dobře zpracované školní webové stránky a letáky. Informace o činnosti školy a jejich aktivitách poskytují také webové stránky *Asociace pomáhající lidem s autismem APLA-JM o. s.* (dále „APLA-JM“) Při přijímání škola dodržuje zákonná ustanovení a žákům zajišťuje ke vzdělávání rovný přístup. Aktivně v tom pomáhá SPC, které je hlavním prostředníkem mezi rodiči žáků a školou. Její pracovníci se významně podílejí také na činnostech školy spojených s poradenstvím. Tím se v rámci pedagogického procesu i ve vztahu k rodičům systematicky zabývají také všichni pedagogové. Promyšlenou individualizací výuky v souladu s potřebami a výrazně rozdílnými možnostmi jednotlivých žáků usilují o jejich bezproblémové zařazení do vzdělávání a poskytují jim účinnou podporu při naplňování individuálních vzdělávacích cílů. Vzájemná intenzivní spolupráce všech pedagogů s výchovnou poradkyní i s pracovníky SPC tvoří ucelený a dobře fungující systém cílené podpory žákům v pedagogickém procesu, v zajištění pomoci při řešení jejich životních situací po celou dobu vzdělávání i při hledání vhodného umístění po ukončení školní docházky.

ŠVP ZŠS je velmi dobře zpracovaný. Zohledňuje specifické složení žáků i podmínky školy. Promyšleně nastavuje strategie k rozvoji klíčových kompetencí a citlivé hodnocení žáků. Drobné formální nedostatky škola odstranila během inspekční činnosti.

Hlavní záměr, zajistit žákům kvalitní, kvalifikovanou péči a vytvářet klidné nestresující vzdělávací prostředí, škola až mimořádně dobře naplňuje. Promyšleně plánované a realizované vzdělávání formou *strukturovaného učení* žákům účinně pomáhalo porozumět světu, který je díky jejich handicapu chaoticky obklopuje. Cílená vizualizace jim poskytovala časovou orientaci při plnění úkolů a strukturalizace prostředí jistotu ve vzdělávacím prostoru třídy i pracovního místa. Individualizace výuky důsledně vycházela ze systematicky prováděného vyhodnocování dílčích pokroků každého žáka, pečlivého sledování jeho aktuálního stavu, naladění, unavitelnosti a s tím související schopnosti soustředit se. Velmi účinné v působení bylo využívání jeho momentálního naladění k plnění úkolů a systematická snaha odstraňovat veškeré rušivé podněty, vyvolávající jeho nevhodné projevy. Efektivitu vzdělávání zvyšovala systematická práce s odměnami. Účinně žáky motivovaly pro plnění úkolů a poskytovaly jim zpětnou vazbu o úspěšnosti. Důsledný nácvik a rozvoj funkční komunikace s využitím vizuální podpory žákům umožňoval vyjadřovat přání, v běžných situacích (např. při výběru svačiny) je pobízel k elementárnímu rozhodování a k navazování mezilidských vztahů. Tím byly vytvářeny předpoklady pro jejich úspěšnost ve vzdělávání. Při něm byli vedeni k osvojování a upevňování poznatků, správných pracovních postupů, motorických dovedností i základních hygienických, zdořilostních a stravovacích návyků. Ty mohli uplatnit ve vhodně volených a dobře organizovaných volnočasových aktivitách.

Z projevů žáků bylo zřejmé, že škola při jejich vzdělávání cíleně směřuje k rozvoji základů všech klíčových kompetencí. Vzhledem k závažnosti jejich postižení je dosahovaná úroveň mimořádně vysoká.

Výsledky vzdělávání žáků si škola systematicky sleduje a vyhodnocuje. Má vlastní systém, založený na hodnocení plnění jednotlivých úkolů žákem. Výsledná zjištění pedagogové promyšleně využívají pro další vzdělávací postupy. Celkové výsledky i účinnost volených postupů jsou diskutovány a hodnoceny na pravidelných jednáních pedagogické rady.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola splňuje předpoklady pro zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Pro realizaci ŠVP ZŠS, dobíhajících vzdělávacích programů i strukturovaného učení má vytvořené velmi dobré personální předpoklady. Odbornou kvalifikaci nesplňují 3 učitelky, z nichž 2 v současné době studují. Z celkového počtu asistentů pedagoga požadovanou kvalifikaci nemá 5, ale 3 si ji doplňují. Počet pedagogů ve třídách odpovídá potřebám souvisejícím s rozsahem postižení žáků. Do výběru nových pracovníků je zapojeno vedení školy i pedagogové. Díky tomu ve třídách tvoří spolupracující týmy, jejichž výsledkem je vysoká úroveň vzdělávací práce. Vedení školy plánuje další vzdělávání pedagogických pracovníků promyšleně, v souladu s potřebami školy. Prioritou jsou témata vztahující se ke vzdělávání žáků s PAS a zvýšení či doplnění kvalifikace pedagogů.

Ředitel školy má odpovídající kvalifikaci a dlouholetou řídicí praxí. Cíleně se snaží dále rozvíjet profilaci školy a zlepšovat podmínky pro její realizaci. Hlavní záměry v oblasti vzdělávací, personální i materiální zpracoval v koncepci rozvoje školy, kterou ve většině oblastí postupně naplňuje a pravidelně vyhodnocuje. Promyšleně delegoval pravomoci

na své zástupce, třídní učitele i ostatní zaměstnance. Jejich zapojení do spolurozhodování a plnění stanovených záměrů i osobní angažovanost příznivě ovlivňují kvalitu vzdělávání i celkový chod školy. Účinně k nim přispívají také pravidelná jednání společných metodických schůzek a pedagogické rady, které se zabývají vzdělávacími otázkami i základními pedagogickými dokumenty. Povinnou dokumentaci škola vede úplně a na dobré úrovni. Pouze *Školní řád* obsahoval drobné nedostatky, které ředitel po upozornění v době konání inspekce odstranil.

Materiální podmínky umožňují vzdělávání žáků s PAS a realizaci platných vzdělávacích dokumentů. Třídy jsou dostatečně velké, vytvářejí bezpečné prostředí pro zajištění strukturovaného učení. Jejich promyšlené členění poskytuje každému žákovi potřebný klid a soukromí pro plnění úkolů i pro odpočinek a relaxaci. Místo pro nácvik sebeobsluhy a převlékání žáků je vhodně voleno v chodbách u tříd, je však stísněné a působí provizorním dojmem. V zařízení tříd, přestože je každoročně doplňováno, převažuje starší, různorodý nábytek. Třídy jsou proto nesourodé, ale díky úsilí zaměstnanců je jejich prostor příjemný. Vybavení pomůckami je zásluhou pedagogů mimořádné. Mnohé z nich sami vytvářejí s ohledem na potřeby jednotlivých žáků.

Spolupráce školy s jednotlivými partnery je otevřená. Každodenní kontakt s rodiči, vzájemné předávání informací o aktuálním stavu a naladění žáků i osobní návštěvy pedagogů v rodinách (z důvodu pomoci při vytváření strukturovaného prostředí) přispívají k účinnosti vzdělávání. Občanské sdružení AUT, které vzniklo z iniciativy rodičů, pomáhá rodinám i škole v péči o žáky s PAS. Aktivně se podílí na organizování společných akcí se školou. Zřizovatel je k potřebám školy vstřícný, zajišťuje optimální personální obsazení i dostatečné prostředky na provoz. Významným partnerem školy je sdružení APLA-JM, kterék rodičům pomáhá se zabezpečováním asistenční služby pro žáky a zprostředkovává jejich vzájemná setkávání. Spolu s pedagogy školy a pracovníky SPC organizuje vzdělávání rodičů i pedagogů. Tato spolupráce výrazně přispívá ke zkvalitnění života žáků s PAS a jejich rodin i k zajištění komplexnosti a provázanosti vzdělávání. Spolupráce se školskou radou je funkční.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola svoji činnost realizuje v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Systematicky vytváří podmínky pro rovný přístup žáků s PAS ke vzdělání a zodpovědně zajišťuje jejich bezpečnost.

Materiální podmínky pro vzdělávání žáků jsou vyhovující. Vybavení školy pomůckami je výborné zásluhou tvořivosti a osobního nasazení pedagogů při jejich výrobě. Finanční prostředky jsou dostačující k pokrytí potřeb spojených s výukou a komplexní péčí o žáky.

ŠVP ZŠS je zpracován v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

K mimořádné kvalitě vzdělávání a dobrému klimatu přispívalo důsledné zohledňování individuálních možností a potřeb žáků. Kvalitu pedagogického působení pozitivně ovlivňovaly odborné znalosti pedagogů a týmová práce při plánování i realizaci výuky. Důsledný, ale tolerantní a cílený přístup ke každému žákovi podporoval vytváření základů klíčových kompetencí i funkční gramotnosti žáků v souladu s jejich individuálními možnostmi. Účinnost vzdělávání zvyšovala vstřícná a systematická spolupráce s partnery.

